

Schliesslich folgen die Beschreibungen der 5 Larvenstadien, begleitet von einer Zusammenstellung ihrer Kennzeichen in Form einer Bestimmungstabelle.

Wirtschaftliche Bedeutung.

Der Verfasser hebt die sehr räuberische Lebensweise von *Picromerus bidens* (L.), sowie seine hohe Fruchtbarkeit und leichte Züchtung hervor. Es wird eine Liste der Insekten-Arten, an den die Wanze jagend oder saugend beobachtet wurde, angeführt, begleitet von mehreren Beispielen, wo sie an der Ausrottung von Pflanzenschädlingen teilnahm. Der Verfasser meint, dass *Picromerus bidens* (L.) in einzelnen Fällen eine wirtschaftlich vorteilhafte Bedeutung haben kann.

Nowy dla fauny polskiej gatunek wioślaka (*Corixidae*).

Eine für die Fauna Polens neue Ruderwanze (*Corixidae*)

podał

Dr. T. JACZEWSKI (Warszawa).

Przeglądając i oznaczając bogate materiały hemipterologiczne ofiarowane Polskiemu Państwowemu Muzeum Przyrodniczemu przez p. Szymona Tenenbauma, natrafiłem na dwa okazy nowego dla fauny krajowej gatunku wioślaka, *Sigara* (*Sigara*) *germari* (Fieber). Obydwa okazy, ♂ i ♀, zostały zebrane przez p. Tenenbauma dn. 12. VII. 1916 r.¹⁾, w położonej o 45 km. na wschód od Warszawy miejscowości Dembe Wielkie, zatem mniej więcej na granicy Podlasia i pra-doliny wiślanej. Bliższych danych co do miejsca połowu, rodzaju zbiornika i t. p. brak.

Nie mam zamiaru podawać tu opisu tego gatunku, gdyż morfologja jego oraz morfologja blisko z nim spokrewnionego, a w kraju naszym nieznanego jeszcze wioślaka, *S. (S.) carinata* (C. Sahlberg), została niedawno bardzo szczegółowo opracowana przez O. Lundblad'a²⁾, do którego niezwykle

¹⁾ Niestety nie wiedziałem o istnieniu tych okazów, gdy opracowywałem mój „Przegląd wioślaków (*Corixidae*) krajowych“ (Prace Zool. P. P. M. P., Warszawa; III, 1924; pp. 1-98).

²⁾ Entomologisk Tidskrift, Stockholm; XLVI, 1925; pp. 127-142.

gruntownej pracy nic nowego dodać nie byłbym w stanie. Dla ogólnej orientacji naszych fizjografów i faunistów, którzy przy badaniach w terenie mogą ten ciekawy pod względem zoogeograficznym gatunek napotkać, zaznaczyłbym tylko, że *S. (S.) germari* (Fieb.) jest stosunkowo łatwą do odróżnienia od innych wiosłaków krajowych przede wszystkim za pomocą następujących cech: wielkość 7·5—8 mm., czyli mniej więcej taka jak u *S. (Anticorixa) linnei* (Fieber); grzebień podłużny na przedpleczu stosunkowo wyraźny i daleko ku tyłowi przedłużony; przedplecze o 8—9 żółtych pręgach poprzecznych; deseń jasny na półpokrywach w postaci dość krótkich i nieprawidłowych prążków, gęsto rozrzuconych, nietworzących prawie wcale poprzecznych linii, wskutek tego owad wydaje się na pierwszy rzut oka rudawobronzowym; końce stóp środkowych czarne; pazurki nóg środkowych prawie tej samej długości co stopy; zgrzebelko (strigil) na grzbiecie odwłoka u ♂♂ duże, w zarysie prawie czworokątne; prawy przydatek (gonapophysis, forceps) armatury genitalnej ♂♂ na końcu rozwidlony w dwa trójkątne ostrza; stopa przednia (pala) ♂♂ stosunkowo wąska i długa o pojedynczym szeregu licznych ząbków dźwiękowych (33—40).

Rozmieszczenie *S. (S.) germari* (Fieb.) poza granicami Polski znane jest dotychczas również bardzo jeszcze fragmentarycznie. Znana jest ona tylko z odosobnionych stanowisk w południowej Szwecji, w Danji, w Niemczech i w Anglii; pozatem podawano ją i z niektórych innych okolic (Alpy Austriackie, Pireneje, Unalaska wśród Aleutów w pobliżu Alaski), ciane te jednak, oparte na niedość dokładnie zidentyfikowanych okazach, są bardzo niepewne i właściwie pod uwagę brane być nie mogą. Na razie można tylko stwierdzić, że wszystkie znane dotychczas pewne stanowiska *S. (S.) germari* (Fieb.) znajdują się w okolicach o wybitnym obliczu polodowcowem.

Pod względem stanowiska systematycznego należy omawiany tu gatunek do zespołu gatunków „*carinata*“, do którego wchodzi poza nim gatunki *S. (S.) carinata* (C. Sahlberg) oraz *S. (S.) chancei* (Hungerford), pierwszy z Europy o wybitnie borealno-alpejskim rozmieszczeniu, drugi opisany niedawno z Alaski; do tej samej grupy należy zaliczyć kopalną *S. (S.) horváthi* (Łomnicki) z plejstocenijskich ilów ozokerytowych z Borysławia.

Ten ostatni gatunek jest właśnie niezwykle blisko spokrewniony z *S. (S.) germari* (Fieb.)¹⁾.

Według obecnego stanu naszych wiadomości wchodzi zatem w skład współczesnej fauny Polski następujących 23 gatunków wioślaków z podrodziny *Corixinae*:

- Cymatia coleoprata* (Fabricius).
 „ *bonsdorffi* (C. Sahlberg).
Glaenocorisa cavifrons Thomson.
Sigara (Sigara) fossarum (Leach).
 „ „ *scotti* (Douglas & Scott).
 „ „ *falleni* (Fieber).
 „ „ *distincta* (Fieber).
 „ „ *germari* (Fieber).
 „ „ *hieroglyphica* (Dufour).
 „ „ *concinna* (Fieber).
 „ „ *praeusta* (Fieber).
 „ „ *striata* (Linné).
 „ „ *nigrolineata* (Fieber).
 „ „ *limitata* (Fieber).
 „ „ *semistriata* (Fieber).
 „ „ *hellensi* (C. Sahlberg).
 „ (*Anticorixa*) *sahlbergi* (Fieber),
 „ „ *linnei* (Fieber).
 „ „ *moesta* (Fieber).
 „ „ *castanea* (Thomson)²⁾.
Corixa geoffroyi Leach.
 „ *dentipes* (Thomson).
 „ *panzeri* (Fieber).

Nadto znane są z Polski 4 gatunki wioślaków kopalnych z plejstocenijskich ilów ozokerytowych z Borysławia, a mianowicie:

- Sigara (Sigara) horváthi* (Łomnicki).
 „ „ *ozokeritica* (Łomnicki).
 „*Corisa boryslavica*“ Łomnicki.
 „*Corisa glacialis*“ Łomnicki.

¹⁾ Bliższe szczegóły o tem ukażą się w druku w niedalkiej przyszłości.

²⁾ Jest to gatunek odrębny od *S. (A.) moesta* (Fieb.); studia morfologiczne w tej kwestji są przygotowane do druku.

Dwa ostatnie gatunki nie zostały jeszcze bliżej zbadane pod względem morfologicznym, a tem samem i stanowisko ich systematyczne nie jest dostatecznie wyjaśnione.

Co się tyczy podrodziny *Micronectinae*, to dotychczas znane są z Polski tylko dwa gatunki, *Micronecta minutissima* (Linné) oraz jej „odmiana“ *poweri* (Douglas & Scott) i *M. capitata* Horwath. Jednakże zarówno poszukiwania terenowo-faunistyczne jak i badania morfologiczno-systematyczne leżą jeszcze w tej dziedzinie odłogiem.

Zusammenfassung.

Der Verfasser berichtet über das Auftreten in Polen der Ruderwanze *Sigara (Sigara) germari* (Fieber), die bis dahin aus diesem Lande nicht bekannt war. 2 Exemplare dieser Art, ♂ und ♀, sind von Herrn Gymnasialdirektor S. Tenenbaum am 12. VII. 1916, in einer 45 km. östlich von Warschau gelegenen Ortschaft Dembe Wielkie erbeutet worden¹⁾. Der Ort liegt etwa in der Grenzzone zwischen Podlasie und dem Urstromtal der Weichsel.

Ein Verzeichnis der bis jetzt aus Polen bekannten recenten und fossilen Corixiden ist zum Schluss hinzugefügt.

Warszawa, 3. XI. 1927.

POLSKIE PAŃSTWOWE MUZEUM PRZYRODNICZE.

Materjały do fauny motyli Polski. II. (województwo nowogródzkie).

(Matériaux pour l'étude de la faune lépidoptérologique de la Pologne. II (voïévodie de Nowogródek).

podał

JERZY KREMKY (Warszawa).

Fauna motyli naszych kresów wschodnich jest bardzo słabo opracowana, najgorzej pod tym względem przedstawia się województwo nowogródzkie, gdyż brak jest z tych terenów jakich-

¹⁾ Bei der Bearbeitung seiner „Revision of the Polish Corixidae“ (Ann. Zool. Mus. Pol. H. N., Warszawa; III, 1924; pp. 1—98) kannte der Verfasser diese Exemplare leider nicht.